

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อมุ่งศึกษาการปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีการศึกษา 2555 ในที่นี้ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากร
กลุ่มตัวอย่าง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
การเก็บรวบรวมข้อมูล
วิธีดำเนินการ
การวิเคราะห์ข้อมูล
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครู พนักงานราชการและ ครูจ้างที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีการศึกษา 2555 กล่าวคือ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวน 13 สถาบัน จำนวน 321 คน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครู พนักงานราชการและ ครูจ้างที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีการศึกษา 2555 กล่าวคือ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยประมง วิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัยกาญจนภิเษก และวิทยาลัยการอาชีพ ประจำปีการศึกษา 2555 เนื่องจากพิจารณาแล้วว่าประชากรมีจำนวนน้อยจึงเน้นการเก็บข้อมูลทุกคน ภายหลังเสร็จสิ้นการเก็บข้อมูลได้รับคืนจำนวนทั้งสิ้น 284 คน คิดเป็นร้อยละ 88.47

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา จำแนกตามอายุ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพทางครอบครัว ประสบการณ์การทำงานและตำแหน่งในสถานศึกษา

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ความต้องการและข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

สมมติฐานของการวิจัย

1. การปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ในระดับมาก

2. การปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกันตามอายุ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพทางครอบครัว ประสบการณ์การทำงานและตำแหน่งในสถานศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ประกอบด้วย

อายุ : 20-29 ปี, 30-39 ปี, 40-49 ปี, และ 50-59 ปี

เพศ : ชาย หญิง

ระดับการศึกษา : ระดับอนุปริญญา ระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท

รายได้ : ต่ำกว่า 15,000 บาท 15,001-20,000 บาท 20,001-25,000 บาท

25,001-30,000 บาท 30,001-35,000 บาท และ 35,001-40,000 บาท

สถานภาพทางครอบครัว : โสด หย่าร้าง สมรส และแยกกันอยู่

ประสบการณ์การทำงาน : 1-5 ปี, 6-10 ปี, 11-15 ปี, 16-20 ปี และมากกว่า 20 ปี

ตำแหน่งในสถานศึกษา : ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา 5 ด้าน

กล่าวคือ

ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา

ด้านวิชาการ

ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์

ด้านจรรยาบรรณ

ด้านทักษะปฏิบัติงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามการปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีทั้งหมด 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย อายุ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพทางครอบครัว ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่งในสถานศึกษา

ตอนที่ 2 การปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค ความต้องการและข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาจากตำรา วารสาร บทความ งานวิจัยต่างๆ
  2. สร้างนิยามศัพท์เฉพาะ และกำหนดขอบข่ายของข้อความ เพื่อสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมกับเนื้อหาที่ต้องการ
  3. สร้างแบบสอบถามตามที่ได้กำหนดขอบเขต
  4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและแนะนำในการสร้างข้อคำถามเพื่อให้มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน
  5. นำผลการพิจารณาและคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ไปวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) กล่าวคือ พิจารณาข้อคำถามที่สร้างขึ้นว่ามีความสอดคล้องกับหัวข้อรวมทั้งเนื้อหาที่ต้องการวัดหรือไม่ โดยคำนวณจากค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลัก (IC) ตามวิธีการของโรวินลลีและแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton, 1978: 34 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2536: 49) โดยกำหนดการให้คะแนนจากการพิจารณา ดังนี้
    - +1 เมื่อมั่นใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับข้อความที่กำหนดไว้
    - 0 เมื่อไม่มั่นใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับข้อความที่กำหนดไว้
    - 1 เมื่อมั่นใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับข้อความที่กำหนดไว้
- จากนั้นคัดเลือกข้อคำถามที่ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป และนำข้อเสนอแนะมาแก้ไข ปรับปรุงแบบสอบถามให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการคัดเลือก และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาจัดพิมพ์ และนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับอาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 30 คนซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยในครั้งนี้
  7. นำผลการทดลองใช้มาตรวจ และวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถาม โดยการหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ด้วยการทดสอบค่าที (t – test) ด้วยการแบ่งกลุ่มที่ได้น้ำหนักคะแนนสูงออกมา 25% เป็นกลุ่มสูง และกลุ่มที่ได้น้ำหนักคะแนนต่ำออกมา 25% เป็นกลุ่มต่ำ เมื่อได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดในแต่ละข้อแล้ว จากนั้นคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2540: 42) โดยคำนึงถึงความครอบคลุมของเนื้อหาและคุณลักษณะที่ต้องการวัด

8. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability Coefficient) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของครอนบัก (Cronbach, 1970 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2536: 249) ได้ โดยมีค่าความเชื่อมั่นจำแนกรายด้านได้ ดังนี้

ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา	.778
ด้านวิชาการ	.781
ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์	.791
ด้านจรรยาบรรณ	.877
ด้านทักษะปฏิบัติงาน	.983
ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามเท่ากับ	.942

9. เมื่อได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพตามที่กำหนดแล้วจึงนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อดำเนินการวิเคราะห์วิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย โดยเก็บรวบรวมและดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้องของแบบสอบถาม โดยเลือกเฉพาะที่สมบูรณ์เพื่อนำผลการตอบไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูปอย่างง่าย ตามขั้นตอนต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยอายุ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพทางครอบครัว ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่งในสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งข้อความมีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลผลโดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) กำหนดค่าเฉลี่ยแต่ละช่วงมีความหมายดังนี้ (ดัดแปลงมาจาก สมศักดิ์ แพรม่วง, 2541: 60)

4.50 ขึ้นไป	หมายถึง	มากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	ปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	น้อย

ต่ำกว่า 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด และการทดสอบค่าที (t - test) เพื่อหาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน และการทดสอบค่าเอฟ (F - test) เพื่อหาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) การทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่กรณีที่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยใช้วิธีการของ LSD

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 การหาคุณภาพของความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และค่าความสอดคล้องของคุณลักษณะที่ต้องการวัด โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IC) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 117)

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องของคุณลักษณะที่ต้องการวัดและ ระบุทิศของแบบวัด
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละข้อ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถามโดยคัดเลือกข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 2.0 ขึ้นไป ซึ่งถือว่ามีอำนาจจำแนกใช้ได้ (บุญธรรม กิจปรีดาภิรุทธิ์, 2546: 120)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	s_1^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	s_2^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มตัวอย่างที่ 2

1.3 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability Coefficient) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (บุญเรียง ขจรศักดิ์, 2535: 166)

$$a_k = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_1^2} \right]$$

a	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
k	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
$\sum s_{items}^2$	แทน	ผลรวมความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
s_{total}^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมของเครื่องมือทั้งฉบับ

2. สถิติที่ใช้ในการบรรยายลักษณะข้อมูล

โดยการใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูปอย่างง่าย

2.1 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ,

2540: 53)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ	$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	N	แทน	จำนวนข้อมูล
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

2.2 การหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) SD ใช้สูตร

(พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 43)

$$SD = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	SD.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum x)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนข้อมูล

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบค่าที (t - test) ในการวิเคราะห์เพื่อหาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน

3.1.1 กรณีที่ค่าความแปรปรวนของประชากรทั้ง 2 กลุ่มเท่ากันใช้สูตร (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2540: 84)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

เมื่อ	$\bar{x}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	$\bar{x}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	s_1^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	s_2^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.1.2 กรณีที่ค่าความแปรปรวนของประชากรทั้ง 2 กลุ่มไม่เท่ากันใช้สูตร t - test (ยุทธ โภยวรรณ, 2545: 45)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

$$df = \frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2} \right)^2}{\frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1} \right)^2}{n_1 - 1} + \frac{\left(\frac{s_2^2}{n_2} \right)^2}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบ t
	$\bar{x}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	$\bar{x}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

s_1^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มตัวอย่างที่ 1
s_2^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.2 การทดสอบค่าเอฟ (F - test) ในการวิเคราะห์เพื่อหาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ใช้สูตร (Hinkle, Wiersma and Jurs, 1982: 261)

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบเอฟ (F- distribution)
	MS_B	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_W	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

กรณีการทดสอบค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใช้วิธีการของ LSD (Hinkle, Wiersma and Jurs, 1982: 266)

$$F = \frac{(\bar{x}_i - \bar{x}_j)^2}{MS_W \left(\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right)}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าวิกฤติของ LSD
	$\bar{x}_1, \bar{x}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มตัวอย่างที่นำมาเปรียบเทียบ
	MS_W	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม
	n_i, n_j	แทน	จำนวนหน่วยตัวอย่างในแต่ละกลุ่มที่นำมาเปรียบเทียบ